

Секція 1. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

РОЛЬ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

*Ткаченко Я. В., здобувач вищої освіти,
radionovaolga.mail@gmail.com*

*Науковий керівник: Радіонова О.М. к. е. н., доцент
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Роль культурно-пізнавального туризму в сучасному світі величезна, адже він зачіпає всі сфери діяльності суспільства, в тому числі культуру, економіку, соціальне життя. Інтенсивність туристичного розвитку, масштаби туризму багато в чому залежать від визнання світовою спільнотою цінності культурного і природного потенціалу країни, її спадщини. В даний час саме культура і спадщина визначають ставлення світової спільноти до країни, її привабливість з позицій не тільки соціальних відносин і туризму, а й бізнесу.

У системі туристичної діяльності культурно-пізнавальний туризм займає особливе місце, оскільки найбільшою мірою сприяє розвитку внутрішнього світу людини, розширенню кругозору, дає можливість знайомства з представниками різних культур, з національною спадщиною різних народів. Саме культурно-пізнавальний туризм найбільшою мірою сприяє прояву етнокультурної самобутності та індивідуальності людини і впливає практично на всі сфери людської діяльності.

В українській періодиці і навчальній літературі термін «культурно-пізнавальний туризм» часто замінюється терміном «культурний» або «пізнавальний» [1, с. 6]. Варто зазначити, що одні автори дають поняттю нові визначення, вважаючи, що виник новий вид туризму, розділяючи при цьому «культурний» і «пізнавальний» як самостійні види туризму, інші дослідники розглядають «пізнавальний» туризм як різновид «культурного», треті, кажучи про культурно-пізнавальний туризм, дотримуються інших термінів, наприклад, «екскурсійний», «екскурсійно-пізнавальний», «історико-

краєзнавчий» або «інтелектуальний» [2, с. 12].

Існує поділ традиційного культурно-пізнавального туризму на культурно-етнографічний, культурно-етнічний, культурно-релігійний, культурно-антропологічний, культурно-екологічний та інші підвиди, залежно від об'єкта пізнання. Однак використовуючи таку класифікацію можна звести всі існуючі види туризму до одного – культурно-пізнавального.

Ознайомившись із сутністю поняття «культурно-пізнавальний туризм», можна сказати, що культурно-пізнавальний туризм – це подорожі із пізнавальними цілями, які знайомлять туриста з культурними цінностями, розширюють його кругозір. Елементи культурно-пізнавального туризму зустрічаються практично у всіх видах туризму.

З економічної точки зору культурно-пізнавальний туризм являє собою вигідну область докладання зусиль, спрямованих на розвиток свідомості українського суспільства та зближення України із цивілізованим світом, як з європейськими, азійськими, так і з іншими спільнотами.

Культурно-пізнавальний туризм набув важливого значення через ряд причин, зокрема:

1. Надає позитивний економічний та соціальний вплив на розвиток регіону, країни.
2. Є засобом встановлення і посилення позитивного іміджу регіону, країни.
3. Підтримує збереження культурної спадщини.
4. Полегшує встановлення взаєморозуміння між людьми в різних країнах і регіонах.
5. Сприяє розвитку культури і туризму [3, с. 152].

В умовах постіндустріального суспільства культурно-пізнавальний туризм є одним із видів туризму, що найбільш динамічно розвивається, займаючи ключове місце в системі послуг сучасного суспільства.

За характером учасників культурно-пізнавальний туризм поділяють на кілька видів:

1. Професійний, заснований на контактах професійних виконавців та учасників творчих колективів, артистів і художників. Він здійснюється в рамках фестивалів мистецтв, творчих зустрічей тощо.

2. Спеціалізований, спрямований на задоволення потреб туристів

в частині детального вивчення місцевих звичаїв, історії та побуту населення, фольклору та іншої культурної спадщини.

3. Неспеціалізований, програми якого засновані на споживанні культурних благ як супутнього етапу, але не є основою метою туристичної поїздки, наприклад екскурсійна частина туристської програми на море, не обрядове відвідування святих місць, культових об'єктів з пізнавальною метою.

4. Супутній, який є додатковою і необов'язковою частиною туристської програми. Зазвичай супроводжує діловий туризм, спортивний туризм та ін.

5. Культурний квазітуризм, туризм для місцевого населення, що виступає в ролі екскурсантів і активно споживає культурний продукт [4, с. 49].

На міжнародному туристичному ринку найбільш широко представлені програми неспеціалізованого пізнавального туризму, які розраховані на широкі верстви населення. Професійний і спеціалізований види туризму представлені в меншій мірі, їх організація пропонується на основі розробки індивідуального туру.

Культурно-пізнавальний туризм — це нова, що прийшла на зміну індустріальним способам виробництва туристських послуг, технологія туристичної діяльності, яка базується по-перше, на використанні широкого спектра ресурсів, у тому числі культурних; по-друге, на високорозвиненій інфраструктурі, зокрема соціальної, інформаційній, комунікаційній, культурній; по-третє, на професійній гостинності, в тому числі, заснованій на сучасних методах партнерської взаємодії.

Література.

1. Туризм і місто: досвід, проблеми та перспективи: монографія / за заг. ред. І. М. Писаревського; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2011. 284 с.

2. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги—XXI, 2003. 300 с.

3. Стеченко Д.М. Наукова парадигма регіоналізації туризму. *Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. Чернівці : АНТ Лтд, 2015. Вип. III. С. 152.

4. Давиденко І. В. Культурний туризм як сучасний напрямок використання та збереження історико-культурної спадщини Одеського регіону. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 2017. Випуск 2 (08). Ч. 2. С. 49.